

— І чудо станеться?

— А як же? Звісно, станеться, дитино моя! Не може не статись, коли в нього віруєш...

— Мадонно Свята! — притисла до грудей бабунін ружанець маленька Хероміта. — Дозволь побачити Тебе! Усміхнись до мене, як до інших дітей всміхається рідна неня!..

— Ну-ну! Годі! — спинила дитину Концепсіон! — Так не годиться, бо... й урвала мови: відчинилася цвинтарна брамка, якої й сіла вона пильнувати за костелом. Не від злодіїв, річ видима, бо ж вони на „святе поле“ не відважуються, але ж не годиться без догляду живого ока лишати безборонних мерців.

У ворітцях, мов у рямцях, стояла жіноча постать. Привітна, ясна, усміхнена. З обличчя — темна молодиця, але ж гарна, мов мрія про щастя. Смугастою наміткою обгортала дитинку, голісеньку, веселу. Немовлятко пригортається до матері кучерявою голівкою й махає ручкою Херомі. А молодичка, гарною, мов з бронзи кутою, ногою переступає поріжок...

Не любить Концепсіон циганок-гітан: боїться чарів та лихого ока. Та ж ця молодиця дивиться таї привітно, мов сяйво промінисте з очей пускає. І засоромилась старенька:

— „Гей, ліпше б шматок хліба винесла, стара грішниця, — сама до себе говорить в думці, — певне, що по хліб зайшла“...

А молодичка немов бабину думку вухом чує й благословінням вітається:

— Най Господь благословить милосердних та чистих серцем..

Та поки Концепсіон вимовити „Амінь!“ — встигла, вюнком Хероміта з бабуніних рук висковзнула й до захожої кинулася з радісним криком:

— Спасибі ж Тобі, Мадоно Свята, що прийшла...

А захожа красуня Херому краєчком намітки прикрила, й мов до рідної нахилилась...

Холодом обвіяло плечі старій. Схопилася на рівні, землі під собою не чує з переляку. Ноги тремтять, як струни, ружанець, неначе зуби, цокотить в руках. — Схаменися, блюзнірко! Йди сюди! — гукнула хрипко на внучку. А сама й серця в сухих грудях не чує, очі заплющила, щоб не бачити, як впаде з ясного неба блискавиця, як розсядеться земля під внучкою за ті грішні слова.

Як довго непритомна стояла — й сама не знає. А як розплющилась, то лиш побачила, що темні кипариси, чернечі тіні, — низько схилили голови до молитви. Ясмінні несуть пахощі, мов Божі кадила. Оливи принишки й тьмяним сріблом сяють. З церкви співи побожні у простір виливаються, раз-у-раз святе наймення Маріїне згадуючи:

Maria fons...

Maria mons...

А брамка зачинена, немов і не відчинялась. Дівчатко на одній ніжці крутиться й, мов та ластівочка, що спяніла радо-

щами життя непорочної молодости, дитячої пісні голосно виспівує:

La luna
La pruna
La madre guardar...

І спинає руки до неба настрашена Кончепсіон, замолює невідомий гріх нерозумної дитини-сирітки:

— Ora pro nobis, peccatoribus...

—о—

Поклав пензля на мольберт брат Василь. Терпко йому на душі: не вдоволений працею. Ось: вся блакитно-зеленовата, перлово-біла під квітучими вишнями саду Пречиста Діва вслухується в благовість Янгелову, якого червоні крила палають кармазиновим вогнем.

Прозора прекрасна чернеча візія живе на мольберті. Образ надхнений, барвистий, вбірає в себе очі, хвилює весняним майовим акордом. А от же Діви Святої нема в ньому. Нема!... Дарма, що вже тільки часу бється чернець-маляр.

На столі розгорнена старовинна книга малярських „канонів“. Скільки разів уже перечитано, як „з вірною точністю та найглибшою побожністю“ треба малювати Христа, Пресвяту Діву, Святих „навчанням Церкви Святої відповідно“.

Заплющивши очі може слово-в-слово проказати брат Василь, як „по канону“ виглядала Діва Марія.

— „Обличчя формою й коліром подібне до пшенишного. Не кругле, не гостре, злегка довгасте. Очі темні, як олива. Брови тонкі, нахилені, чорні. Уста — як квіт трояндовий. Волосся, немов мед: на кінцях ясніше, наприкорні — темніше. Жадної м'якості в лініях. Вигляд величавий“...

І все це, до найдрібнішої деталі, все є на образі. А Богоматері — нема! Як вже вдивляється брат Василь, — а не бачить. Часом блисне надія: ось-ось втілить думку на полотні — й знову не те, й не те!...

Чернець узяв іншу книгу: щойно здобув її, нову. Побожним ченцем-малярем славнозвісним зложена. Й доведена в ній краса, як теорема, гармонія ліній та барв розложена так, мов у хемічній аналізі. А образ Марії тікає ще далі в неясну тьмяність. Плаває невловимий, поринає — тасмний...

І знову сперся в розпуці маляр на вікно. І знову бездумно ловить ухо, як шепотять зеленим смутком темного бору високі ялини та смереки, що ними, як руном, прикриті Карпати, відгорненої від світа край, повний сплячої ще сили. Ах, цей край, такий всьому чужий, як давня казка теперішньому життю, як джерело прадавнє, не збадане, глибоке, але ж повне чарів. Невже ж тут неможливе чудо? Невже ж в той спокій передвічний не може прийти спасенна іскра надхнення, вродиться яскрава уява, запалитись свята образотворчість?! Може!... Лиш треба вірити, здійсниться все!

Зіп'яв руки:

